

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 182/2017-27

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. novembra 2017 v senáte zloženom z predsedu Sergeja Kohuta, zo sudkyne Jany Baricovej a sudcu Rudolfa Tkáčika o sťažnosti spoločnosti [REDAKOVANÉ], zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., Užhorodská 21, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Daniel Blyšťan, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 10/2015 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 34 C 22/2007) a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo spoločnosti [REDAKOVANÉ], na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 10/2015 porušené boli.

2. Spoločnosti [REDACTED], priznáva primerané finančné zadost'učinenie v sume 700 € (slovom sedemsto eur), ktoré je jej Okresný súd Košice I p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Košice I je p o v i n n ý spoločnosti [REDACTED], uhradiť trovy konania v sume 303,16 € (slovom tristotri eur a šesťnásť centov) na účet jej právneho zástupcu Advokátskej kancelárie JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., Užhorodská 21, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. III. ÚS 182/2017-15 z 21. marca 2017 prijal na ďalšie konanie sťažnosť spoločnosti [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Daniel Blyšťan s. r. o., Užhorodská 21, Košice, v mene ktorej koná advokát a konateľ Daniel Blyšťan, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Košice I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 10/2015 (pôvodne pod sp. zn. 34 C 22/2007).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou konania vedeného pred okresným súdom pod sp. zn. 14 C 10/2015 (pôvodne pod sp. zn. 34 C 22/2007), a to na strane odporcu, kde konanie bolo začaté na základe návrhu podaného 12. februára 2007. Sťažovateľka uvádzajúc chronologický prehľad procesných úkonov konania dôvodí, že predmetné konanie je poznačené zbytočnými priet'ahmi, keďže nebolo „*hospodárne a efektívne*“.

3. Podľa vyjadrenia sťažovateľky „od začiatku konania vo februári roku 2007 doposiaľ, teda do novembra 2016 nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté“. Sťažovateľka považuje uvedený stav za porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru.

4. Sťažovateľka na základe uvedenej argumentácie navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 14 C 10/2015, prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prietahov, priznal jej náhradu trov právneho zastúpenia a tiež primerané finančné zadosťučinenie vo výške 3 000 €.

5. Na základe výzvy ústavného súdu sa k sťažnosti vyjadril okresný súd prostredníctvom svojho predsedu. Stanovisko okresného súdu doručené ústavnému súdu 30. mája 2017 obsahovalo podrobný chronologický prehľad procesných úkonov konania a argumentáciu, v ktorej predseda okresného súdu poukázal na čiastočnú skutkovú a právnu zložitost' posudzovanej veci a na úsek konania od 15. apríla 2010 do 21. januára 2015, keď sa vec sťažovateľky nachádzala pred odvolacím súdom a dovolacím súdom. Okresný súd v predloženom stanovisku prezentoval vyjadrenie, že jeho postup v posudzovanom konaní bol plynulý a bez „akýchkoľvek prietahov“, a odkázal tiež na negatívne momenty konania pričítateľné podľa jeho názoru na vrub sťažovateľke. Konkrétne dôvodil: *«Dokonca dňa 29. 5. 2012 po dvojnásobnej žiadosti žalovanej o odročenie pojednávania nariadeného na 7. 5. 2015 a 4. 6. 2015 z dôvodu kolízie s inými pojednávami telefonicky vybavujúca sudkyňa oznámila žalovanej, že ďalšie žiadosti o odročenie pojednávani z dôvodu účasti ich právneho zástupcu na iných pojednávaniach akceptovať nebude, za to si „vyslúžila“ námietku zaujatosti a sťažnosť na jej osobu adresovanú ministrovi spravodlivosti. Súď tento postup volil s cieľom eliminovať prietahy spôsobované žalovanou v súdnom konaní. Ak došlo k prietahom v tomto konaní, tak jedine a výlučne zavinením žalovanej a ňou označených svedkov.»*

6. V liste okresného súdu vyjadril jeho predseda súhlas s upustením od ústneho pojednávania v danej veci. Sťažovateľka možnosť zaujať stanovisko k predmetnému vyjadreniu okresného súdu nevyužila, pričom v samotnej sťažnosti prezentovala súhlas s upustením od ústneho pojednávania. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

7. Ústavný súd preskúmal na vec sa vzťahujúci súdny spis okresného súdu, argumentáciu sťažovateľky, ako aj vyjadrenie okresného súdu a dospel k týmto pre posúdenie sťažnosti relevantným zisteniam:

Návrh „*na začatie konania o vyslovenie neplatnosti redukcie poisťného*“ bol okresnému súdu doručený 12. februára 2007, okresný súd následne uznesením z 24. októbra 2007 vyzval sťažovateľku k vyjadreniu.

Pojednávanie určené na 7. február 2008 bolo odročené z dôvodu neúčasti oboch strán.

Po predložení plnej moci právneho zástupcu sťažovateľky 1. decembra 2008 vykonal okresný súd pojednávanie 20. mája 2009.

Okresný súd vydal vo veci sťažovateľky 24. februára 2010 rozsudok, ktorým vyhlásil neplatnosť redukcie poisťných súm. Proti tomuto rozhodnutiu podala sťažovateľka 11. marca 2010 odvolanie, na základe ktorého bolo prvostupňové rozhodnutie zmenené rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) zo 7. marca 2012. Navrhovateľ napadol 18. mája 2012 druhostupňový rozsudok dovolaním, po podaní ktorého vykonal okresný súd súvisiace technické úkony a spisový materiál spolu s dovolaním predložil dovolaciemu súdu 16. novembra 2012. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením z 30. apríla 2014 zrušil rozsudok krajského súdu a vrátil mu vec na nové konanie.

Uznesením zo 17. decembra 2014 krajský súd zrušil rozsudok okresného súdu z 24. februára 2010 a vrátil vec okresnému súdu na nové konanie. Spisový materiál bol okresnému súdu predložený 21. januára 2015.

Pojednávanie určené na 7. máj 2015 bolo odročené z dôvodu neúčasti oboch strán, a to na 22. jún 2015. Predmetný termín bol zrušený z dôvodu námietky zaujatosti podanej sťažovateľkou, ktorá nebola nadriadeným súdom uznaná a spisový materiál bol okresnému súdu vrátený 2. júla 2015.

Pojednávanie určené na 3. november 2016 bolo odročené z dôvodu neúčasti strán.

Okresný súd na pojednávaní 21. novembra 2016 vyhlásil rozsudok, ktorý napadla 15. februára 2017 odvolaním sťažovateľka.

II.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa ustanovenia čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom.

10. Otázku existencie zbytočných prietáhov v konaní a porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) ústavný súd skúma vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu, a preto aj v prípade sťažovateľky preskúmal z hľadiska charakteru prejednávanej veci jej skutkovú a právnu zložitost', ďalej správanie sťažovateľky v priebehu konania a napokon aj postup okresného súdu.

11. Predmetom konania vo veci sťažovateľky je posúdenie nárokov vyplývajúcich z právneho vzťahu založeného poisťnou zmluvou. Ústavný súd je toho názoru, že vec nemožno hodnotiť ako osobitne skutkovo zložitú, keďže si jej charakter nevyžiadal osobitný rozsah dokazovania (dokazovanie sa obmedzovalo iba na posúdenie špecifikovaných listinných dôkazov, a síce poisťnej zmluvy a s ňou súvisiacich listín týkajúcich sa úhrady jednotlivých poisťných súm, ako aj na výsluch obmedzeného okruhu subjektov zainteresovaných na poisťnom vzťahu). Vec nevykazuje ani osobitnú právnu zložitnosť, pretože právne riešenie otázok týkajúcich sa poisťných zmlúv je upravené obsiahlou judikatúrou všeobecných súdov zastrešujúcou riešenie právnych otázok spotrebiteľského práva, do kategórie ktorého sa zaradzuje aj dotknutá poisťná zmluva.

12. V rámci posúdenia druhého kritéria používaného pre hodnotenie prípadných zbytočných prietahov v súdnom konaní ústavný súd zistil okolnosti signalizujúce nedostatočnú aktivitu zo strany sťažovateľky ako účastníčky konania. Z bodu 7 tohto nálezu totiž vyplýva, že v troch prípadoch bola neúčast' sťažovateľky, resp. jej právneho zástupcu, aj keď ospravedlnená, dôvodom odročenia pojednávania. Uvedená skutočnosť narušila plynulosť posudzovaného konania a bola dôvodom jeho zbytočného predĺženia. Ide o tieto termíny pojednávania: 7. február 2008, 7. máj 2015 a 3. november 2016.

13. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval, či došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, bol postup okresného súdu. Ústavný súd po preskúmaní postupu okresného súdu dospel k záveru, že nedostatkami jeho postupu, ktoré zbytočne narušili plynulosť konania, boli obdobia nečinnosti v celkovom rozsahu desiatich mesiacov, v ktorých okresný súd nekonal bez toho, aby mu v tom bránila zákonná prekážka, ale aj jeho neefektívny postup v posudzovanom konaní.

14. V prvotnej fáze konania zaznamenal ústavný súd obdobie nečinnosti okresného súdu kvantifikovateľné dobou približne šiestich mesiacov, keď okresný súd nekonal bez existencie zákonnej prekážky. Ide o obdobie od 12. februára 2007, keď bol okresnému súdu doručený samotný návrh, do 24. októbra 2007, keď konajúci súd vyzval sťažovateľku

k predloženiu vyjadrenia k podanému návrhu. Ďalším, krátkodobejším obdobím nečinnosti okresného súdu v rozsahu približne štyroch mesiacov je poznačený úsek konania od 1. decembra 2008, keď bola okresnému súdu predložená plná moc právneho zástupcu sťažovateľky, do 20. mája 2009, keď okresný súd vykonal vo veci sťažovateľky pojednávanie.

15. Ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07).

16. Ústavný súd s odkazom na predchádzajúci bod 15 nálezu poukazuje na nesústredenosť postupu okresného súdu, ktorý po podaní dovolania navrhovateľom 18. mája 2012 vykonával súvisiace technické úkony v neprimerane dlhom časovom rozsahu, keď bol spisový materiál spolu s dovolaním predložený najvyššiemu súdu na rozhodnutie až 16. novembra 2012, teda s odstupom piatich mesiacov, čo zbytočne narušilo plynulý postup konania. Neefektívnosť postupu okresného súdu tiež potvrdzuje uznesenie krajského súdu zo 17. decembra 2014, ktorým bol zrušený rozsudok okresného súdu z 24. februára 2010, kde ako výhradu zdôvodňujúcu zrušenie rozsudku prezentoval odvolací súd nesprávne skutkové zistenia okresného súdu a z toho vyplývajúce nesprávne právne posúdenie veci.

17. Ústavný súd však zároveň akceptoval obranu okresného súdu, v rámci ktorej okresný súd poukázal na obdobie, počas ktorého sa vec sťažovateľky nachádzala v štádiu odvolacieho konania (úsek konania od 15. apríla 2010 do 10. apríla 2012 a následne od 30. apríla 2014 do 21. januára 2015) a tiež dovolacieho konania (úsek konania od 16. novembra 2012 do 30. apríla 2014). Uvedené obdobia nemožno priradiť a pričítať k celkovej dobe konania, počas ktorej sa vec sťažovateľky nachádzala pred okresným súdom v prvostupňovom konaní.

18. Ústavný súd vychádzajúc zo zistení uvedených v bode 14 až 16 tohto nálezu konštatuje, že okrem iných okolností, faktorom, ktorý mal negatívny dopad na súvislý priebeh posudzovaného konania, bol aj postup okresného súdu a zbytočné prietahy, ktorých sa dopustil v dôsledku zistených období nečinnosti a svojho neefektívneho postupu.

19. Z petitu podanej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka žiadala ústavný súd aj o vyslovenie porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru v predmetnom konaní pred okresným súdom. Ústavný súd si už pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, z tohto dôvodu v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, III. ÚS 109/07).

20. Ústavný súd tak dospel k záveru, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní porušené boli (bod 1 výroku nálezu).

21. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Ústavný súd síce konštatoval porušenie základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva zaručeného čl. 6 ods. 1 dohovoru, avšak v čase rozhodovania ústavného súdu bolo konanie pred okresným súdom ukončené, preto nebolo potrebné formulovať osobitný príkaz ku konaniu bez zbytočných prietahov. Tu ústavný súd pripomína, že aj v prípade potenciálneho vrátenia veci okresnému súdu na ďalšie konanie, na základe výsledku odvolacieho konania, pre okresný súd povinnosť konať bez prietahov vyplýva priamo z čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, garantujúcich sťažovateľke rýchly a plynulý priebeh konania.

III.

22. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 citovaného článku ústavy boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie. Žiadosť o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia odôvodnila sťažovateľka neprimeranou dĺžkou posudzovaného konania a s tým súvisiacim pocitom právnej neistoty. Vychádzajúc z týchto skutočností sťažovateľka považovala za primeranú výšku finančného zadosťučinenia sumu 3 000 €. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu. Vzhľadom na doterajšiu dĺžku posudzovaného konania pred okresným súdom, ako aj na neodôvodnenú nečinnosť okresného súdu v celkovom trvaní desiatich mesiacov a jeho neefektívny postup, berúc do úvahy všetky okolnosti daného prípadu (mimo iných aj okolnosti signalizujúce pasivitu sťažovateľky ako účastníčky konania), považoval ústavný súd za primerané priznať sťažovateľke finančné zadosťučinenie v sume 700 €, tak ako to je uvedené v bode 2 výroku nálezu.

23. Sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu žiadala priznať náhradu trov konania pred ústavným súdom, ktorých výšku špecifikovala sumou 363,79 €. Pri určení výšky náhrady trov bolo treba vychádzať z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok roku 2015, ktorá predstavovala sumu 858 €. Úhradu priznal ústavný súd za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 9, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov. Vychádzajúc z toho za jeden úkon právnej služby vykonaný v roku 2016 patrí odmena v sume 143 €, k tomu tiež režijný paušál v sume 8,58 €. Ústavný súd priznal sťažovateľke náhradu trov konania za dva úkony právnych služieb vykonaných v roku 2016. Za tieto dva úkony právnej služby predstavuje celková priznaná odmena vrátane režijného paušálu sumu 303,16 €. Právny zástupca sťažovateľky požadoval

pri určení výšky priznaných trov právneho zastúpenia zohľadniť aj skutočnosť, že je podľa vlastného vyjadrenia platiteľom dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), keďže však k sťažnosti nebol priložený relevantný dokument, a to osvedčenie o registrácii pre DPH, nemohla byť táto právnym zástupcom sťažovateľky prezentovaná skutočnosť ústavným súdom pri určení výšky priznaných trov právneho zastúpenia zohľadnená. Ústavný súd tak priznal sťažovateľke náhradu trov konania v celkovej sume 303,16 €, tak ako to je uvedené v bode 3 výroku nálezu. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP).

24. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. novembra 2017